

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/163

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Naalackersuisut nunatsinni eqqumiitsuliortut atorsinnaasaannik eqqumiitsuliortut suliffiannik pilersitsisinnaanermi pitsaaqutinik pitsaanngequtinillu imaqartumik suliniummut pilersaarummik suliaqaqqullugit, suliniummullu pilersaarut kingusinnerpaamik UPA2020-imi Inatsisartunut agguanneqassasoq, pilersitsinermilu ingerlatsinermilu aningaasaqarnermut allanullu tunngasunik misissueqqissaarnermik imaqaassalluni. Tamatuma saniatigut Naalackersuisut eqqumiitsulioriaatsit sorliit sullivimmuut taamaattumut periarfissaqarnermik iluaquteqassanerat pillugit kaammattuuteqarnissaannik tunngasunik Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut:

Inuiaqatigiittut naleqartitavut nunatsinni ineriartorneq malillugu aamma kulturitta ineriartortinneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Kulturi kinguariit nikittarneranni naleqartitatut kingornutassatut eriaqisassaaqqullugu iliuseqartuarnissarput pisariaqarpoq.

Politikikkut atugarissaarnerput kingornutavullu pillugit suliniutit attatiinnerneqassappata nutarterneqarlutillu, suliniutinik annertuunik amerlasuunik pisariaqartitsivugut. Kulturi aningaasartuutaannaanngilaq. Aningaasaliissutit tamarmik inuiaqatigiinni nalilinnik pilersitsillutillu nunami aningaasaqarnikkut ingerlaavartuni peqataaqataasarnerat ilisimaaraarput.

Takornarissat tikittartut amerliartortillugit kinaassutsitta nittarsaannissaanut periarfissat annertusiarporput. Tamannalu inuiaqatigiinni nalilittut pigaarput siunissami ilisarnaatisassarput. Takornariat pingortitaq kisiat takuniarlugu tikiinneq ajorput. Nunap kulturua, eqqumiitsuliat inuillu takuniarlugit tikittarput.

Kulturerput kulturilerisortavullu utaqqisinnagit siuarsarniartigit. Aningaasarsiorfinngortinniartigu. Kulturi aqqutigalugu periarfissat nutaat aamma aningaasarsiorfissat nutaat periarfissinniartigit. Taamaaliussaguttalu aningaasaleeqqaartariaqarpugut. Inuit Ataqatigiit piareersimavugut periarfissiineq nutaaq alloriarfigissallutigu. Inuiaat kalaallit Nunaanni immikkuullarissusaat kinaassusaallu nittarterlugit, atorluarlugit nunarsuullu sinneranut siammarterlugit aningaasarsiorsinnaaneq ammaanniarniartigu. Piginnaanilippassuarnik peqarpugut.

Qalipakkanik eqqumiitsulianik kusanartulianillu pilersitsisinnaasut pilersitaat annertusartigit. Atuakkiortut sanaluttartullu suli annertunerusumik peqataatilerissaat aqqutissiunniartigit. Periarfissaqarpoq uagut periarfissiigutta. Ullumikkutut ingerlaannarneq siunissami periarfissanik killeqarpallaamik atugassaqartitsisoq allanngortillugu periarfissanik nutaanik ammaassiniarta.

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Takusareerparpummi filmiortortatta nunani allani nersorniarneqarlutik isiginiarneqarnerat annertusiartortoq. Assitalersuinerikkut filmiormikkut piginnaaneq immikkuullarissiq. Assit pinngortitarsuup kusanassusianik tunuliaqtsikkat kikkunnik tamanik eqeersaasut maluginiarneqalersut siuarsarniartigit maluginiarneqaqaat.

Pinngorartitsisortatta tamarnik kissaatigaat ataatsimoorlutik suleqatigiiffeqarlutik annertuunik suliniuteqarsinnaanissaminut periarfissinneqarnissartik. Uagut aamma politikerit ataatsimoorussa qarumasunut peqataaniarta. Anguniakkamut nutaamut peqataalluta immitsinnut nittarsaallutalu periarfissanut nutaanut appakaaniarta. Eqqumiitsuliornermik sullivik aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu qanoq pilersinneqarlunilu ingerlanneqarsinnaanersoq paasiniartigu. Eqqumiitsuliortut eqqumiitsunik suleriuseqarput. Assersuutigalugu uagutsitulli ullaakkut arfineq pingasunit ualikkut sisamanut soraarnerussutisianik katersiutigalutik, sulingiffeqarnerminni akiliunneqarlutik allanillu ajunngitsorsiaqarlutik sulineq ajorput. Qaqugulu tullianik “akissarsinissartik” siumut ilisimareerpeq ajorpaat. Sulinerat inuit allat eqqumiitsulianik misigisaqarsinnaanermut, pisisinnaanermut akissaqaraangasa aatsaat imminut akilersinnaasarpoq.

Eqqumiitsuliortunut kultoorilerisunullu sullivimmik illorsuassarsiornermik pilersitsinissaq tassaassaaq, eqqumiitsuliornermik pingaartitsinermik tigussaasumik iliuseqarneq. Inissamik, sullivimillu pilersitsineruvoq suliat annertuut amerlasuullu pinngorarfigisassaat. Taannalu aamma eqqumiitsulioriaatsit assiginnigitsut amerlasuut suleqatigiiffissarissa vaat.

Isiginnaartitsisartut isiginnaartitsisarfinnillu sulisut inissamik pisariaqartitsipput. Taakkulu aamma eqqumiitsuliortut isiginnaartitsinermi atugassanik sanasinnaanerat pisariaqartippaat. Assiliisartunik filmiortunillu takoqqusaarusiornermik pisariaqartitsipput. Aammattaaq pilersitaminnut atatillugu nipilersortortunik pisariaqartitsisarput.

Nipilersortartut sungiusarfissaqarnissartik pisariaqartippaat. Immiussivissaqarnissartik pisariaqartippaat. Videonik nipilersukkanik sanassagunik aamma filmiortut inillu tassunga atugassat pisariaqartippaat. Nipilersortartullu aamma takoqqusaarusiornermik assiliisartunik pisariaqartitsipput. Tumerparpaartartut aamma ininik sungiusariartorfissaminnik kiisami peqalissapput, nunatsinnimi sungiusarfiit amerlanertigut nipilersortartunit inniminnerneqareersimasarput.

Assiliisartut suliniutiminnut atugassanik ininik pisariaqartitsipput. Eqqumiitsulianik qalipaasartut ininik qalipaavissaminnik suliniutinillu allanik sammisaqarfigisinnaasaminnik annertuumik pisariaqartitsipput.

Eqqumiitsuliortut illorsuata nunatsinni eqqumiitsuliat pitsaassusaat qaffassaannarnagu periarfississavaa. Tamanna nutaamik isumassarsiffiusinnaavoq eqqumiitsuliortunillu allanik suleqateqarnissamik periarfississalluni.

Misissuinermilu pissutsit soorlu makku ilanngunneqassapput; eqqumiitsuliortut sulliviata qanoq angitigisinnaanera, atortuut suut pisariaqartinneqarsinnaanersut, nunatsinni sumi inissinneqarsinnaanera illorsuillu pioreersut suut atornerqarsinnaanerat, pisarineqassanersoq attartorneqassanersorluunniit. Illu qanoq aqunneqassava aningaasartuutillu qanoq

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

agguataarneqassappat? Pisortanit aningaasalersorneqassava aningaasaateqarfinnulluunniit
eqqumiitsuliortunilluunniit namminernit aningaasalersorneqassava?

Oqallilluarnissassinnik kissaallusi isummasi siunnersuutisilu naalaassavakka suleqatigiinnissamullu
piareersimavugut. Siunnersuut Inatsisartunit Naalakkersuisunillu taperserneqassasoq
neriuuti gaarput.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Suliniummot pilersaarut annertuussutsini pissutigalugu A/C-fuldmægtigip ukiumit ataatsimit ukiup
aappaata affaa tikillugu sivilissuseqartussatut missingerneqarpoq, tassa 500.000 – 750.000 kr-it.
Tassungalu soqutigisaqartunut akuliutsitsinerit ilaareerput.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq – taamaattoq eqqumiitsuliortut peqatigiiffii, kattuffiit il.il. attuumassuteqartut
suliniutip aallartinnerani kiisalu tusarniaanermi suliniummullu pilersaarutissatut inaarutaasumik
missingiussami akuliutsinneqassapput.